Suomusjärvi-Seura ry syksy 2023

JUORU

Tervetuloa tutustumaan Suomusjärvi-Seuran syksyn tiedotelehteen ***Juoru***un. Suomusjärvi-Seura toimii Suomusjärven alueen yhteisön hyväksi. Halutessasi voit liittyä jäseneksi maksamalla jäsenmaksu 10 e tilille FI34 5441 0320 0128 22. Tässä lehdessä pääset kurkkaamaan Trabant Automuseoon sekä valaisemme kirkon katossa roikkuvan votiivilaivan tarinaa. Nämä ja paljon muuta. Halutessasi voit lähettää jutun juurta, kysymyksiä, valokuvia, vitsejä, mielipiteitä, reseptejä, ohjeita tms. Lähetä aineisto **juoru.suomusjarvi23@gmail.com**

Vastuunkantaja, Hilkka Ahmaoja

Tervehdys Suomusjärven ystäville!

Suomusjärvi-Seuran hallitus kiittää kuluneesta vuodesta kaikkia Suomusjärven ystäviä eli jäseniämme. Joka kuukausi haluamme tuoda jotain iloa tai arjen sujuvuuteen vaikuttavaa asiaa Suomusjärven alueen ihmisten elämään. Suomusjärvi-seuralla on oikeus olla Salon kaupungin paikallinen ”työkäsi” Suomusjärven itsenäisyyspäiväjuhlan ja Kesäkiertue-sarjaan kuuluvan Suomusjärvi-päivän järjestelyissä sekä SaMun eli Suomusjärven kotiseutumuseon palvelun tuottajana. Tänä kesänä kokosimme Koulutiellä-näyttelyn kotiseutumuseoon.

Näiden lisäksi seuran tuottamia ilahduttavia asioita ovat jouluvalot, Juoru-lehti, kesäjumpat, Unelmien liikuntapäivä, kevätjuhlastipendit koululaisille, kulttuurisunnuntait sekä muiden toimijoiden kanssa yhdessä järjestetyt tapahtumat. Ykkös-Akselin Leader-rahoituksella saimme Suomusjärven kirjastoon pihapenkit ja sisälle audiovisuaalista tekniikkaa koulun ja yksityisten henkilöiden/yhdistysten käyttöön. Salon osallistuvan budjetoinnin avulla tänä kesänä valmistui ekovessa Suomusjärven urheilukentälle käsittämättömän upean talkooväen voimin.

Suomusjärvi-Seura pyrkii hyödyntämään rahoitusta tarjoavia kanavia tehokkaasti suomusjärveläisten hyväksi. Mitä sinä kaipaisit seuraavaksi Suomusjärvelle? Tule ja toteuta se Suomusjärvi-Seuran hallituksen kanssa yhdessä.

Tervetuloa maaliskuussa Suomusjärvi-Seuran kevätkokoukseen!
Lämpimin, jouluisin terveisin Mari-Anne Mielikäinen, Suomusjärvi-Seuran puheenjohtaja

kuva Simo Soukka

Trabant-Automuseo Suomusjärvellä

Wikipedia: Trabant oli itäsaksalainen automerkki, jota valmisti VEB IFA-Kombinat PKW Karl-Marx-Stadtin alainen VEB Sachsenring Automobilwerke Zwickau-niminen tehdas. Trabantissa oli kaksitahtimoottori kuten Wartburgissa.

Nummella syntynyt ja kasvanut arkkitehti Simo Soukka päätyi Saksaan opiskelemaan ja asumaan vanhempien jalanjäljissä. Saksassa asuu myös sukulaisia ja opettajina työskennelleet vanhemmat matkustivat laajalti Euroopassa. Rakennusarkkitehdiksi opiskellut Simo tapasi Itä-Saksassa syntyneen Iris vaimonsa ja perusti perheen. Perheeseen kuuluvat juuri armeijan käynyt Mattis ja 18-vuotias Nooa. Koti on Bonnissa.

...tuli tunne, että eletään merkittäviä aikoja ja Trabant oli osa meidän sukupolven juttua…

1995 asuin Berliinissä ja silloin Trabantteja vielä näkyi katukuvassa. Trabantteja ostettiin ja kerättiin. Minun ensimmäinen Trabanttini maksoi 1000 Smk. Auto ajettiin Suomeen ja se sai säilytyspaikan ladosta.

… kerääminen alkoi siitä, että halusin itselleni tekemistä. Aloin kerätä eri värisävyjä…

Nykyään kokoelma on valmis. Olin mukana Espoon automuseon näyttelyssä 1999 ja siitä jäi hyvä tunne. Halusin rakentaa museon. Etsimme sopivaa museon paikkaa pitkään ja lopulta päädyimme rakentamaan sen Suomusjärvelle. Tunnen paljon suomusjärveläisiä, yläasteikäisestä alkaen minulla on ollut kavereita Suomusjärveltä ja moni on vielä tuttu vuosienkin jälkeen. Rakentamisen aikoihin asuimme Suomusjärvellä. Museo herätti heti alussa paljon huomiota. Olen esitellyt kokoelmaa pyydettäessä. Yleensä tapahtuu niin, että joku pysähtyy portille ja alkaa kysellä. Olemme täällä kesäisin ja tänä kesänä vanhempi poika halusi pystyttää tontille saunan.

… minulla oli ajatus Hiiden kirnusta, kun suunnittelin museorakennusta. Rakennusprojektissa sain kokeilla omia ideoita ja ajatuksia...

Suunnitteluvaiheessa rakennus oli vielä yksikerroksinen, mutta tilan hyödyntämiseksi ja kokoelmani suuruuden vuoksi rakensin toisen kerroksen. Rakennus on pyöreä ja näyttelytiloissa kävellään rakennuksen ympäri. Rakentamisen alussa autot ajettiin ramppia pitkin toiseen kerrokseen, nykyään museossa on hissi. Muutenkin rakennusmateriaaleina on aikoinaan paljon hyödynnetty moottoritiesiltojen ylijäämätavaraa ja luonnonmateriaaleja. Museossa on sisäpiha, jossa kasvaa koivu. Rakennuksessa on myös kaikki tarvittava asumiseen ja asumme siinä aina, kun tulemme Suomusjärvelle.

...haluan jakaa tietoa Itä-Saksasta, politiikka minua ei kiinnosta. Kiinnostus historiaan on vanhempien peruja…

Sotaveteraani isäni syntyi 1917 ja kuoli 1997. Hän oli kiinnostunut eri kielistä ja puhui sujuvasti useampaa kieltä. Hänellä oli tuttuja Saksasta ja Hollannista, ja useampana kesänä meillä oli ulkomaalaisia vieraita. Äiti on 90-vuotias ja laulaa kirkkokuorossa. Tällä hetkellä Trabant on kulttiauto ja Saksassa on oikein nostalgia-aalto. Kun Trabant-harrastajia on paljon, se helpottaa osien saamista.

...aikomukseni on entisöidä autot alkuperäisiksi ja alkuperäisillä osilla jälkipolville...

Seuraavaksi olisi tarkoitus rakentaa uusi rakennus tontille entisöimistöihin ja saada lisää kulkutilaa museoon. Mallinukeilla haluaisin kertoa enemmän yleisölle DDR:n arjesta.

Museotyöni ja harrastukseni perustuu velattomuuteen ja pitkäjänteisyyteen, siksi moni asia on toteutettu sisulla ja maltilla.

Museon avajaiset yleisölle häämöttävät jossain tulevaisuudessa, mutta aina voi pysähtyä juttusille.

Kiitos mukavasta juttutuokiosta.

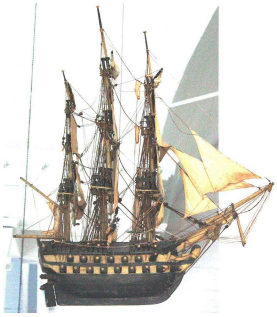

Suomusjärven kirkon votiivilaiva ja muuan merimies

”*Muuan merimies”*, vastasi entisen suntion vaimo minulle, kun kyselin kirkon katossa roikkuvan laivan pienoismallin lahjoittajaa. Kirkolle lahjoitettuja laivoja kutsutaan joko votiivilaivoiksi tai kiitoslahjoiksi. Sanan votiivi alkuperä on latinan kielessä. *Votum* tarkoittaa luvattua uhrilahjaa, lupausta, rukousta tai toivomusta.

Votiivilaivoja ovat lahjoittaneet pääasiassa merenkulkijat. Lahjoitus on yleensä tehty kiperästä tilanteesta selviytymisen vuoksi. Seurakunnan nettisivujen mukaan Suomusjärven seurakunta on saanut ko. lahjoituksen 1815 - 1820. Rippikirjoissa ja henkikirjoissa tuolta ajalta ei ollut mainintaa merimiehestä Suomusjärven alueella. Asiaa on tutkinut Merja Kvist, ensin pro gradussaan (julk. 1978), jossa hän ajoitti laivan lahjoituksen ajankohdaksi 1815 – 1820. Ensimmäisen kerran laiva oli inventaariluettelossa 1822. Myöhemmin Kiskon ja Suomusjärven historiikissa II (julk. 2000), Kvist arvelee laivan lahjoituksen ajankohdaksi 1700-luvun. Hän kertoo myös sen, että laiva restauroitiin 1956.

Suomusjärven seurakunta oli kappeliseurakunta ja itsenäistyi vuonna 1898. Aluksi kirkko sijaitsi Laidikkeessa ja nykyinen kirkko rakennettiin 1847-49. Pidän mahdollisena, että lahjoituskirja tai maininta laivasta olisi voitu tehdä Kiskon tai Laidikkeen papereihin. En tiedä onko asiaa tutkittu siltä osin. Netissä papereita ei ole.

Laivasta itsestään Kvist kertoo sen koon olevan pit. 55 cm, lev. 14 cm ja kork. 114 cm. Koristeluna on miehen pää (voisi olla myös meren jumalatar Johanna, toim.huom.), tykkejä on 48 kpl ja tyypiltään laiva on linjalaiva. Linjalaiva oli sodassa samassa linjassa muiden sotalaivojen kanssa vasten vihollisen linjaa. Kvist mainitsee myös, että laivan tekijä oli tottumaton pienoismallien tekijä, koska laivan suhteet ovat väärät. Votiivilaivat eivät kuitenkaan pyrkineet olemaan pienoismalleja siinä mielessä kuin me ajattelemme pienoismallin, mittasuhteet olivat useinkin väärät. Tekijä saattoi myöskin korostaa jotain asiaa laivassa.

Kun lahjakirjaa tai manintaa lahjoittajasta ei ole, ainoa tapa edetä tutkimuksissa on katsoa väestöä Suomusjärven alueella. Joskus olen nähnyt lahjoituksen merkityn rippikirjaan kyseisen henkilön kohdalle. Suomusjärven rippikirjoissa on joissain kohdin kirjattu SKEPP/SKEP (alus), kirjoituksen paikasta päättelen, että pappi on kuitenkin tarkoittanut henkilön joko tulleen Skeppare (kippari) nimisestä talosta tai muuttaneen siihen.

Jos kuitenkin pidämme mahdollisena, että laiva olisi tehty/lahjoitettu ennen vuotta 1815, rippikirja tarjoaa parikin vastausta merimiehen henkilöllisyydestä. Vuoden 1796 – 1807 rippikirjasta löytyy yksi merimies. Johan Erichsson Sjöman (merimies), syntymäpäivä vaihtelee, mutta vuosi on 1780. Kaksi veljeäkin syntyi, mutta molemmat kuolivat lapsina. Äiti Britta kuoli 1789 ja isä Ericus /Erics 1803. Johan seilasi renkinä talosta taloon Suomusjärven alueella. Vuonna 1807 hän meni naimisiin Anna Micheltr (22.11.1782) kanssa ja muutti Halikkoon. Halikossa syntyivät tyttäret Maria Stina ja Johanna. Hiskin ja rippikirjojen avulla Johanin elämän polkua voi seurata kehdosta hautaan.

Tolkuttomien työtuntien jälkeen halusin hyväksyä Johanin mystiseksi ”muuan merimies”-henkilöksi. Mutta ei. Yön synkkinä hetkinä minua vaivasi kaksi kysymystä; nimittäin miten ja miksi. Miten Johan osasi rakentaa pienoismallin sotalaivasta? Johan asui Suomusjärvellä, kävi kääntymässä Karjalohjalla ja lopulta muutti torppariksi Halikkoon. Mistä Johan tiesi minkälainen laiva on? Laivan rakentaminen vaatii jonkinlaista osaamista. Toinen kysymys on: jos Johan osasi tehdä pienoismalleja, miksi hän ei tehnyt niitä enemmän? Niistä maksettiin ihan kohtuullisesti. Sitäpaitsi oliko hän edes merimies? Muuten kuin nimeltään.

Toinen vaihtoehto merimieheksi on Johanin isä Erics/Ericus. Hän syntyi Achtilan kylässä Siukon talossa, vanhemmat olivat Erich Mattson ja Maria Matsdtr. Erics löytyy rippikirjoista aikuistuttuaan. Johanin tutkimuksista tiesin, että Johan oli volunteur’s son (vapaaehtoisen poika). Erics oli siis sotaväessä vapaaehtoisena. Rippikirjassa Erics on myös merkitty siöman eli sjöman. Rippikirja 1761-1796 kuva 18, Ericsin kerrotaan lähteneen Sveaborgiin eli Suomenlinnaan. Suomenlinnassa oli kuivatelakka, jossa valmistettiin sotalaivoja. 23-vuotiaana hän meni naimisiin Brita Ersdtr kanssa.

Kolme poikaa syntyi vuosien 1780, 1782 ja 1786. aikana Vaimo Brita kuoli 1789. Erich itse kuoli 1803. Kaksi pojista kuoli lapsina, ainoastaan Johan oli jäljellä perheestä.

Suomenlinnassa laivoja oli samoin kuin merimiehiä. Ericsillä oli mahdollisuus rakentaa pienoismalli jonkun opastuksella. Kun Erics kuoli 1803, omaisuus meni luultavasti Johanille. Minä päädyn seuraavaan lopputukseen. Erics rakensi pienoismallin 20 – 23- vuotiaana ollessaan Sveaborgissa vapaaehtoisessa palveluksessa. Hän itse tai Johan lahjoitti pienoismallin kirkolle.

Netin avulla tämän pidemmälle ei pääse. Jos joku on kiinnostunut yksityiskohdista, hän saa ne minulta pyytämällä.

Lähde: Lounaisen Suomen kirkkoja ja kirkkolaivoja Jouko K. Lehmusto, Wikipedia, Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen netissä olevat kirkonkirjat, Salon srk nettisivut, Kiskon ja Suomusjärven historiikki osa II/Merja Kvist. Pro Gradu Suomen votiivilaivat 1978/Merja Kvist, FB ryhmä Harrastuksena sukututkimus, Hiski.

Juoruilun lisäksi voi myös udella. Mikä tekee joulusta joulun?

- Se hetki kun lapsenlapset avaavat jännittyneinä lahjansa, ja ilmeestä huomaan, että valintani osui nappiin. …..**Janice**
- Kun kaikki ovat koolla ja alamme viettää joulua yhdessä. …..**Outi**
- Juhlatunnelma ja jouluruoat…..**Aku**
- Hetki jolloin saan käsiini Alexander McCall Smithin uusimman kirjan No. 1 Ladies' Detective Agency -sarjasta…..**Hilde**
- Ehkä vähän klisee, mutta yhdessäolo perheen kanssa…..**Satu**
- Kinkku uunissa ja kiirastuli kaupoissa…..**Anssi**
- Suklaakonvehdit ja vapaapäivät…..**Jaana**
- Se kun se on ohi…..**Make**
- Joulurauha…..**Anneli**
- Tonttu Toljander ja Histamiini…..**Tapsa**

Itsenäisyysjuhla koululla

Tervetulosanat aluekappalainen Tapio Hietalahti, kuorolaulua Suomusjärven kirkkokuoro johtajana Maria Sirén, runonlausuntaa Suomusjärven koulun oppilaat, juhlaesitys vuoden suomusjärveläinen 2023 MLL Anu Salokannel ja Maaria Wivolin, musiikkiesitys professori Matti Rantanen, juonto ja päätössanat puheenjohtaja Mari-Anne Mielikäinen Suomusjärvi-Seura, lippuvartio reserviläiset.

Maaria Wivolin ja Anu Salokannel

Reserviläisten lippuvartio
Jarmo Villman, Mauri Sinnelä ja
Tero Määttänen